

je zapisano: „Albin ni bil popačen.“ Kdo pa je potem popačen? — In Rezika! Kmetiško dekle, dasi šivilja in bolj nežna že po naravi, vendar v resnici ne omedleva, ne mrje, ne ihti tako ob vsaki priliki! Mnogo nedoslednosti je v značaju matere Mete in očeta. „Zmodrile bi jih časov sile...“ Jezik je večkrat robat. Besede „trebuh“ nisem še v nobeni slovenski povesti srečal tolikrat kot pri Malograjskem. Takisto ima vpletenih nekaj stavkov, ki žalijo nežno čustvo, in zato se ne čudim, če mi je nekaj olikanih družin reklo, da so knjigo zaprli pred hčerami — in prav za te je bila morda namenjena. Škoda, da uniči nepremišljena beseda smoter knjige! — Tudi nekaj trdih germanizmov bi bil iztrebil svinčnik, če bi bil pisatelj količkaj opilil povest, n. pr.: „kako stojé stvari“, „kmalu spet z onim svojih sošolcev“, „sama ni bila na jasnem“, „sredstvo pa, ki se ga je poslužila“, „v svoji zadregi je sukal palca nad svojim trebuhom“. Sploh se rabi „kak“, in „svoj“ prepogosto čisto v nemškem duhu. Prav gotovo obžalujem iz srca, da ni ta roman korenito opiljen. Zakaj ideja je krasna, zapletka je veliko, izvečine je pisan res mikavno, da se bravec ne more ločiti od knjige. Da, smelo trdim, ta povest je naravnost mogočna himna svobodni volji in poraz atavistični podmeni. In tej veliki ideji je pisatelj posvetil najdaljše svoje delo, dokaz, da ideje nam morejo zamašiti vrzel, ki zeva v pripovednem slovstvu. — Pisatelj naj malo manj hiti, in koristil bo več narodu. Vprašam le: Ali ne kriči taka knjiga na glas: Pisatelji, združujte se, pomagajte in svetujte drug drugemu! Od tega bo imel korist le narod, a vam ne bo na sramoto, saj se je delalo tako vedno in pri vseh narodih! F. S. F.

Moja deca. Ivan N. Resman. — Natisnil Drag. Hribar v Celju. — To je najnovejša zbirka drobnih pesmic zelo neznatne pesniške vrednosti. Motivi so — skoraj brez izjeme — izrabljeni (semtertja nekatere pesmice kar preveč naravnost spominjajo naših drugih pesnikov, n. pr. „Vinska“ — Levstika, „Oprosti“ — Gregorčiča, „Ptiček“ zopet Levstika itd.), oblika pa je mnogokje nedostatna. Nekamo najbolj srednje-dobre so še one pesmice, v katerih odmeva narodna struna. — Cena sicer elegantni, vendar zelo drobni knjižici (115 strani v 16°) je 2 kroni, kar naj menda odpustimo samo z ozirom na to, da je čisti skupiček namenjen za Prešernov spomenik. M. O.

Za bratoljubje. Povest za slovensko ljudstvo. Spisal Janko I. Drameljski. Izdal in založil pisatelj, tiskal D. Hribar v Celji. 1901. — Pri tej povesti se je treba ozirati na to, da je pisana od kmeta, in s tega stališča jo je soditi. Mnogo lepih misli je v knjigi, pozna se dobra volja pisa-

teljeva, in knjigo lahko priporočamo. V jeziku in tehniki ji seveda mnogo nedostaja, kar morda doseže gosp. Drameljski pri drugi povesti. Če se v obliki izuri, mogel bo ponuditi svoje spise „družbi sv. Mohorja“. F. S. F.

Kaj hočemo? Poslanica slovenski mladini. V Ljubljani 1901. Mala 8°. Str. 71. — Ta knjiga je namenjena dijaštvu ter se med njim razširja, da bi se vnelo za nove ideje. Kaj hočemo? se vprašujejo ti mladi ljudje. Odgovor na to je jako medel in nejasen. Nabrane so najrazličnejše misli brez urejenega sestava. Nabrali smo iz njih nekatere, da povemo, kaj nam ugaja, da pa tudi naglasimo, kaj obsojamo. — G. Lončar, učenec prof. Masaryka v Pragi, po pravici naglašja, da moramo sami sebe vzgajati (str. 7), baviti se s socialnim vprašanjem (str. 9), da moramo živeti npravno (str. 11), da mora vzgoja navajati k premišljevanju in ne le hraniti spomina (str. 64), da bodi pouk bolj praktičen (str. 65), ter obsoja boj liberalizma proti veri. — A pri tem razlaga take nauke o krščanstvu, da jih moramo odločno obsojati. V tej knjižici uči, da se „nauk o božjem Sinu kot spasitelju sveta ne dá vzdržati v tem dobesednem pomenu, kakor hitro moderni človek o njem razmišlja.“ Huduje se nad dogmo o satanu in peklu in pravi celo, da se mora sramovati, kdor veruje v večnost peklenskih kazni (str. 62)! Kar imenujemo mi verski nauk, je njemu le „mit in anthropofizem“! Od verskega pouka zahteva, da „bodi vzvišen nad konfesionalno enostranost“! Šola se naj sploh loči od cerkve (str. 70)! Ne bomo naštevati zgodovinskih neresnic o cerkvi, katerih je mnogo v tej drobni knjižici. Kaj hoče g. Lončar, je izrazil na str. 30., kjer piše: „Ako se (kriza v socialni demokraciji) reši odkrito in znanstveno, bode prva posledica ta, da se oni inteligentni življi, ki delujejo doslej za napredek človeštva v socialnem duhu samostojno poleg socialne demokracije, ker se v tem ali v onem temeljnem naziranju ne strinjajo čisto z njo, dasi jo sicer podpirajo, kjer jo morejo — da se ji ti življi potem brezdvomno pridružijo, da bo njihov delovanje ne vzporedno s socialno demokracijo, ampak identično. In tega si želimo a tudi pričakujemo.“ Ta nauk je g. Lončar razlagal na zaupnem shodu dne 12. septembra dijakom ter ga tu objavil. — To je nova struja med dijaštvom. Ti mladenci hočejo socialno delati in si iščejo svetovnega naziranja, na katero bi se naslonili. Moderna vzgoja jim je mišljenje napojila s predsodki o katoliški cerkvi, da ne vidijo, kako je življenje po nauku katoliške vere najenostavnejša rešitev socialnega vprašanja. Poleg krščanskih dogem zamejujejo tudi vse modroslovne sestave, a vkljub temu sanjajo, da bodo filozofi izdelali „na podlagi znanosti enotni moderni svetovni nazor“. Poglavitne